

naar det strengt skulde regnes ud, hvad deres Udbarnelse havde kostet dem, vilde det kun blive 800 Rd. Der kan opstilles mange Beregninger, og Tal kunne bruges til Meget; men jeg vil gjøre det ærede Medlem opmærksom paa, at Indtægten, der vil komme til Stede efter Flertallets Forslag, vil være 1,500 Rd. foruden Præstegaardsjorden, og denne maa man vel sætte til 3,000 Rd. pr. Lønne Hartkorn, det vil altsaa aarlig til 900 Præster blive en 17—1,800 Rd., hvilket altsaa er den gennemsnitlige Indtægt for en Præst, og det er noget Andet end det, det ærede Medlem talte om. (En Stemme: Det er galt.) Det er Beregninger, der ere grundede paa faktiske Oplysninger. Naar det ærede Medlem talte om de store Kapitaler, det koster Præsterne at udbannes, og sagde, man maatte tage denne Kapital med i Beregning, skal jeg gjøre det ærede Medlem opmærksom paa, at smaa Gaarde paa 2 Ldr. Hartkorn faar man heller ikke uden videre, det koster afskillige Tusinde Rigsdaler, maaske lige saa mange, som det koster at blive Præst eller rettere theologisk Kandidat, saa jeg tror, at det ærede Medlems Beregninger ere meget upaalidelige. Det ærede Medlem for Assens (N. Andersen) sagde, at det var muligt, at en Klasse af Præster efter dette Forslag kunde faae kun 800 Rd. Dette er en Feiltagelse; thi efter dette Forslag kunne Præsterne faae 800 Rd. plus Præstegaard, og det er mere end 800 Rd. Kapellanerne kunne ganske vist begynde med 800 Rd. (En Stemme: Det ere de begyndte med før.) De begynde endog med Mindre nu for Liden, saa der er et Fremskridt i Flertallets Forslag. Jeg skal fremdeles gjøre opmærksom paa, at disse personlige Tillæg og Alderstillaag ville give 200 Rd. i Gjennemnit pr. Præst, saa at det ikke er 800 Rd. men 1,000 Rd., og 100 Rd. til til de Præster, der have to Kirker, er 1,100 Rd. I Reglen ville de yngre Præster være tjente med at have to Kirker, saa det ærede Medlem kan være ganske sikker paa, at ingen Præst efter Forslaget kun vil kunne faae 800 Rd., med mindre man vil gaa ud fra, at hverken Gaarden eller Tillæggene have nogen Betydning. Der er dvælet meget, ogsaa af det ærede Medlem for Viborg Amts 2den Valgkreds (Ansfær), ved det Udtryk, jeg brugte om en lempelig Tiendeafsløsning. Det er selvfølgelig, at jeg ved en lempelig Tiendeafsløsning forstaar noget lignende som det, man i 1850 og 49 forstod derved; da foretog man lignende Afsløsninger; jeg henviite ogsaa udtryffeligt til dem. Naar jeg har talt om at kapitalisere til det tyvedobbelte Beløb, sagde jeg udtryffeligt, at det var kun eksempelvis, jeg nævne det. Hvad ellers Overskudene angaar, har jeg kun den lille Bemærkning at gjøre, at, naar vi kunne faae et Lovforslag, som jeg synes om, og som navnlig inødefommer aandelige Interesser paa en bedre Maade, end Regjeringens Forslag gjør, eller naar vi kunne blive fattede i

Stand til at inødefomme de aandelige Interesser paa en bedre Maade, sætter jeg selvfølgelig ikke Pris paa noget Overfud i og for sig; men det er det, jeg hævder, at man maa gaa ud fra, at, naar vi have saa store Værdier henlagte netop til disse Formaal, skal der ogsaa foretages en saadan Fordeling deraf, at de blive istand til at kunne tjene og fremme det aandelige Livs Formaal.

Ansfær: Jeg skal selvfølgelig ikke indlade mig med det ærede Medlem for Svendborg Amts 3die Valgkreds (S. A. Hansen) i en Ordstrid; deri har han altsaa meget forud for mig, til at jeg skulde probere paa det. Jeg skal kun bemærke, at, naar det ærede Medlem mener, at det fra min Side var mindre rigtigt, at jeg var kommen ind paa Spørgsmaalet om Tiendeafsløsning, saa vil jeg dog spørge, hvad det ærede Medlem mener om sit eget Lovforslags § 2, sidste Stykke, hvor det ligefrem paalægges Regjeringen som en Pligt inden 3 Aar at komme med et Lovforslag om Tiendeafsløsning. Mon det ikke i det Dieblis, vi forhandle denne Lov, vil være naturligt at se, hvad der kan ventes af en saadan Lov om Tiendeafsløsning? Og mon det ikke fra mit Standpunkt er naturligt netop lige over for de Yttringer, som i Gaar ere faldne fra det ærede Medlem, og som jeg nu hører, at han ikke vil have tillagt den Betydning, som jeg troede at maatte tillægge dem. Det ærede Medlem for Svendborg Amts 3die Valgkreds holder af at henvise os til, hvad Regjeringer og Regjeringer og Regjeringer have foreslået, ment og tænkt. Dette kommer slet ikke mig ved. Mig kommer det ved, hvad jeg selv mener og tænker og tror at kunne forsvare, og jeg maa have mig frabedt, at man betegner mig som En, der løber i Kjølvandet paa enhver Regjering. (Munterhed). Ja, den latter loder smukt; men jeg tror ikke, at de, fra hvem den kommer, indlægge sig nogen Vre derved. — Spørgsmaalet om Præstegaardenes Værdi er ogsaa blevet draget frem. Der er Ingen af os, der have talt derved, der have villet mene, at en Gaard paa 2 Lønner Hartkorn ingen Værdi havde (L. H. Nielsen: So!). Naa, er der det; jeg har i alt Fald ikke ment det; men jeg har ment, at den i enkelte Hænder kan blive saa godt som værdiløs. Den, som ikke kan lægge sin egen og sin Families Arbeidskraft i dens Drift, vil siensynlig faae en meget ringere Indtægt af den, end en Anden vil kunne faae. Man vil dog vel ikke forlange af Præsten og hans Husfru, at hun formodentlig skal høre Hestene og han styre Pløven, og at hun skulde gaa ud og sprede Gjødning paa Marken osv. Skal Præsten holde en Karl og en Pige til denne Drift, saa kan der ikke komme Noget ud af det for ham selv, eller ogsaa maa de Beregninger, vi ellers til enhver Tid høre fremsætte af de Herrer angaaende Udbyttet af en Lønne Hartkorn, være urigtige. —